

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Complectens Tertiam Partem Summæ Theologiæ. Cum Commentariis
Reuerendiss. D. Thomæ de Vio Caietani Cardinalis S. Sixti, Et Opvscvlis
Eivsdem In tres Tomos distinctis

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

8. Vtrum illis verbis possit aliquid addi, vel subtrahi.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72797](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72797)

AD TERTIVM dicendum, qd si sit tanta interruptio verborum, quod intercipiatur intentio pronuntiantis, tollitur sensus sacramenti, & per consequens veritas eius: nō autem tollitur quando est parva interruptio, quæ intentionem proferentis, & intellectum verborū non auferit. Et idem est etiam dicendum de transpositione verborum: quia si tollit sensum locutionis, nō perficitur sacramentum, sicut patet de negatione præposita, vel postposita signo: si autē sit talis transpositio, quæ sensum locutionis non variet, non tollitur veritas sacramenti: quia secundum qd Philosophus* dicit, nomina & verba transposita idē significant.

lib. 9. Per-
herm. ca. 1.
parū ante
faciem tot.

Super Questionis
61. Articulum primū.

QVAESTIO LXI.

De necessitate sacramentorum, in qua-
tuor articulos diuisa.

Tullius clarus. In corpore vna conclusio. Sacramēta sunt necessaria ad humanā salutem. Et probatur tripliciter. Vbi nota duo. Primum, qd nō est hic sermo de necessario ad humanā salutē, sine quo nō potuisset hō saluari, sed de necessario, sine quo nō cōueniēter humana salus fuisset. In cuius signū Auctor, tā in prima, quam secundarōne conuenientiā infert sacramentorum.

Secundo, nota differtētia inter Auctōrē, & Magistrū sent. in prima di. 4. circa has tres rōnes: ex eruditione, humilitatione, & exercitatione. Nā alius tractatur ab Auctōre, vt patet cōterendo.

q. dist. 9. r. artic. 9. 1. Et 3. cōtra cap. 1. 0. Et lib. 4. ca. 55. 6n. & ca. 56.

Q. preced. art. 6. ad 2.

Lib. 9. cap. 21. in fine.

DEINDE considerandum est de necessitate sacramentorum.

Et circa hoc querunt quatuor.

¶ Primo, Vtrum sacramenta sint necessaria ad salutē humanā.

¶ Secundo, Vtrum fuerint necessaria in statu ante peccatum.

¶ Tertio, Vtrum fuerint necessaria in statu post peccatum ante Christum.

¶ Quarto, Vtrum fuerint necessaria post Christi aduentum.

ARTICVLVS PRIMVS.

Vtrum sacramenta sint necessaria ad humanam salutem.

AD PRIMVM sic proceditur. Videtur, quod sacramenta nō sint necessaria ad humanam salutem. Dicit enim Apostolus 1. ad Timoth. 4. Corporalis exercitatio modicum utilis est: sed vsus sacramentorum pertinet ad corporalem exercitacionem, eo quod sacramenta perficiuntur in significatione sensibilibum rerum & verborum, vt dictum est. * ergo sacramenta nō sunt necessaria ad humanam salutem.

¶ 2. Præter. Secundæ ad Corinth. 12. Apostolo dicitur, Sufficit tibi gratia mea: non autem sufficeret, si sacramenta essent necessaria ad salutem. nō sunt ergo sacramenta salutis humanæ necessaria.

¶ 3. Præter. Posita causa sufficienti, nihil aliud videtur esse necessarium ad effectum: sed passio Christi est sufficiens causa nostræ salutis: dicit enim Apostolus ad Roma. 5. Si cum inimici essemus, reconciliati sumus Deo per mortem filij eius, multo magis reconciliati salui erimus in vita ipsius. nō ergo requiruntur sacramenta ad salutem humanam.

SED CONTRA est, qd Aug. dicit 19. contra Faustū: In nullum nomen religionis, seu verum seu falsum, coadunati homines possunt, nisi aliquo signaculo- rum seu sacramentorum visibilibum consortio colliguntur: sed necessarium est ad humanam salutem homines adunari in vnum veræ religionis nomen. ergo sacramēta sunt necessaria ad humanam salutē.

RESPON. Dicendū, quod sacramenta sunt necessaria ad humanam salutem triplici ratione: quarum

prima sumenda est, ex conditione humanæ naturæ: cuius proprium est, vt per corporalia & sensibilia, in spiritualia & intelligibilia deducatur. Pertinet autē ad diuinam providentiam, vt vnicuique rei prouideat, secundum modum suæ conditionis: & ideo conuenienter diuina sapientia homini auxilia salutis confert sub quibusdam corporalibus, & sensibilibus signis, quæ sacramenta dicuntur. Secunda ratio sumenda est ex statu hominis, qui peccando se subdidit per affectum corporalibus rebus: ibi autem debet medicinale remediū homini adhiberi, vbi patitur morbum: & ideo conueniens fuit, vt Deus per quædam corporalia signa homini spirituales medicinas adhiberet: nam si spiritualia nuda ei proponerentur, eius animus applicari non posset, corporalibus deditus. Tertia autem ratio sumenda est ex studio actionis humanæ, quæ præcipue circa corporalia versatur. Ne ergo esset homini durum, si totaliter a corporalibus actibus abstraheretur, proposita sunt ei corporalia exercitia in sacramentis, quibus salubriter exerceatur ad euitanda superfluitiosa exercitia, quæ consistunt in cultu dæmonum, vel qualitercumque noxia, quæ consistunt in actibus peccatorum. Sic igitur per sacramentorum institutionem homo conuenienter suæ naturæ eruditur per sensibilia humiliatur, se corporalibus subiectum cognoscens, dum sibi per corporalia subuenitur: præseruat etiam a noxiis actionibus, per salubria exercitia sacramentorum.

AD PRIMVM ergo dicendum, quod corporalis exercitatio, in quantum est corporalis, nō multum utilis est: sed exercitatio per vsum sacramentorum, nō est pure corporalis, sed quodammodo est spiritualis, scilicet per significationem, & causalitatem.

AD SECVDVM dicendum, quod gratia Dei, est sufficiens causa humanæ salutis: sed Deus dat hominibus gratiam secundum modum eis conuenientem: & ideo necessaria sunt hominibus sacramenta ad gratiam consequendam.

AD TERTIVM dicendum, quod passio Christi est sufficiens causa humanæ salutis: nec propter hoc sequitur, quod sacramenta nō sint necessaria ad humanam salutem: quia operantur in virtute passionis Christi, & passio Christi quodammodo applicatur hominibus per sacramēta, secundum illud Rom. 6. Quicumque baptizati sumus in Christo Iesu, in morte ipsius baptizati sumus.

ARTICVLVS II.

Vtrum etiam ante peccatum fuerint homini necessaria sacramenta.

Super Questionis sexagesimæ primæ Articulum secundum.

AD SECVDVM sic procedit. Videtur quod etiā ante peccatū fuerint homini necessaria sacramenta: quia sicut dictū est, * sacramēta sunt necessaria homini ad gratiam cōsequendam: sed etiam in statu innocētiae homo indigebat gratia: sicut in Prima parte habitum est. * ergo etiā in statu illo erant necessaria sacramēta. ¶ 2. Præter. Sacramenta sunt necessaria homini, secundum conditionem humanæ naturæ, sicut di-

Tullius clarus. In corpore vna conclusio: In statu innocentie homo sacramentis non indigebat, nec pro remedio peccati nec pro perfectione animæ. Probatur: In statu illo superiora inferioribus dominabantur, & nullo modo dependebant ab eis: sed contra hunc ordinem esset, si anima a corporalibus sacramentis perficeretur, siue quo ad scientiam.